Színházi morzsák

A színház tervezett szabadkai vendégjátéka a fekete himlő járvány miatt egyelőre elmarad. A Gül Baba szabadkai tervbe vett előadása előreláthatólag májusra marad, s ugyanakkor az ottani színház nálunk egy szerb ajkú környékbeli községben vendégszerepel majd. Az ugyancsak tervbe vett Sevillai borbély szabadkai előadása a jelek szerint júniusra halasztódott, amikor is, a szabadkai színház Szegeden a II. Richárd előadásával viszonozza a szegediek szereplését.

*

Az elmúlt hetekben három napig Szegeden tartózkodó tévésztáb egyenesből közvetítette a második csatornán a Machbethet (amit sajnos Szegeden még nem lehet venni), és ugyancsak felvették színes adásra a Gül Baba második felvonását egy későbbi közvetítésre. Ez lesz az első színes vidéki tévéközvetítés.

*

Április hónap operaújdonsága Jules Massenet Manonja. Az opera dirigense Vaszy Viktor kiváló művész, rendezője Versényi Ida, díszlettervezője Sándor Lajos, a jelmeztervező Gombár Judit. A darab főbb szerepeit Berdál Valéria, illetve Horváth Eszter, Fekete Mária, Sztanics Ibolya, Gortva Irén, Varga Róbert, Sinkó György, illetve Gregor József, Gyimesi Kálmán, Juhász József, Börcsök István és Halmágyi Mihály éneklik. A bemutatót a Magyar Rádió előreláthatólag egyenesből közvetíti.

*

Az ünnepek előtti héten nagy sikerrel mutatta be két estén át az operaegyüttes Székesfehérvárott a Szegeden is nagy sikerrel színre hozott Machbethet.

*

A szegedi színház műsorán már régen nélkülözött Tennessee Villiams A vágy villamosa világhírű művének bemutatására készül a a prózai együttes. Érdekessége az előadásnak, hogy azt Virág Mihály, a szabadkai színház főrendezője rendezi. A kiváló színmű főszerepeit Fogarassy Mária, Déry Mária, Király Levente és Janka Béla játsszák.

Jenő István

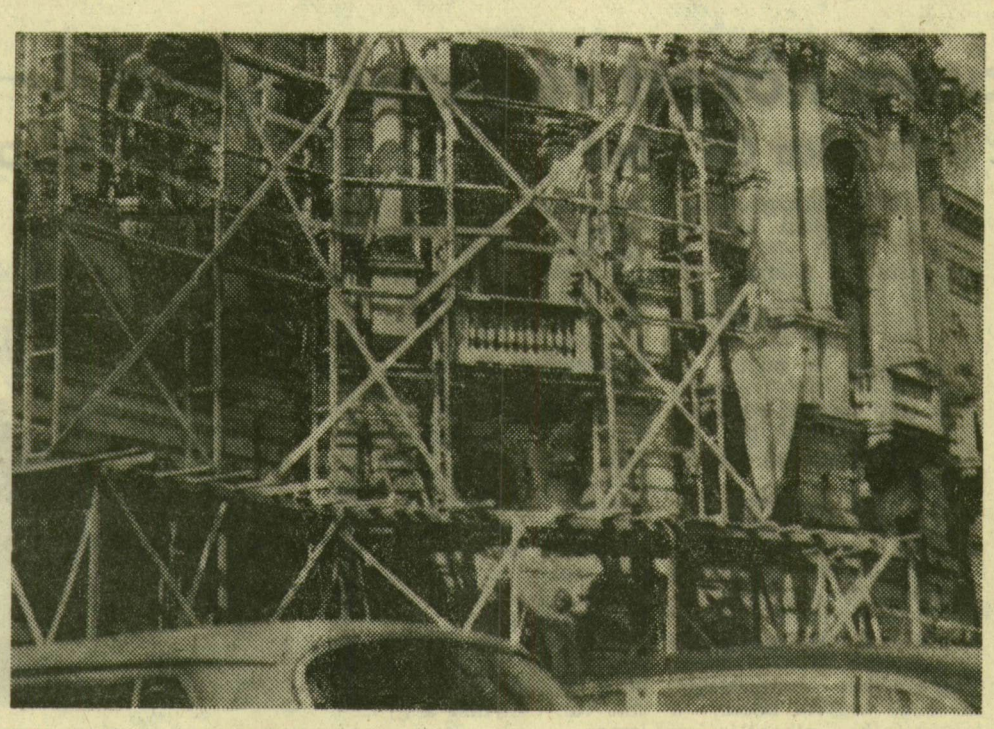

Ács S. Sándor felvétele

Tatarozzák a színházat

A látvány ne tévesszen meg senkit. Még nem kezdődött meg a színház nagy renoválása, csupán a homlokzatot hozzák rendbe. A tető után tehát az épület falának festése is megifjodik.

A szív évében

„Az Ön szíve az Ön egészsége" — ez az idei jelszava az Egészségügyi Világszervezetnek (WHO), amely ma ünnepli 14. születésnapját. Április 7-e 1948 óta minden évben az egészségügyi világnap, s e napon minden évben egy-egy jelentős betegség elleni hadjáratot hirdetnek meg.

Az orvostudomány leküzdötte már a fertőző betegségek legtöbbjét, sikeresen harcol azok ellen is, amelyek időnként rémületbe ejtik még az emberiséget. A rák mellett a szív- és keringési betegségek állnak a halálozási statisztikák első helyén.

Senkit sem akarunk ijesztgetni, főleg nem azokat, akik betegek, de inteni szeretnénk az egészségeseket: ez a súlyos betegségcsoport megelőzhető, egészséges életmóddal elkerülhető. Bár a kezelő orvos szívesen ad felvilágosítást, szóljunk mi is róla, hogy az elhízás, a dohányzás, a túlzott alkoholfogyasztás, a kényelmes, kevés mozgással járó életmód előbb-utóbb kialakítja a szívbetegségeket. Az egészségügyi világnapon ne arról szóljunk tehát, milyen kitűnő gyógyszerek vannak, milyen nagyot fejlődött a szívsebészet — arra gondoljunk elsősorban, hogy egészséges életmóddal előzzük meg a bajt, vigyázzunk szervezetünk „motorjára". Az Egészségügyi Világszervezet, az ENSZ-nek ez a sok nemzetet magába foglaló fontos szakintézménye, a tudományos kutatásokat ez évben erre a témára összpontosítja. De mi, akiknek egyéni érdekünk is egészségünk megóvása — szentelünk-e napi egy-két órát, hogy sétáljunk többet, pihenjünk, idegnyugtatók helyett biztosítsunk időt a kikapcsolódásra, és hogy elkezdjük végre az annyiszor elhatározott fogyókúrát?

Sz. M.

ÚJ FILMEK

Holt vidék

Magyar film. Írta és rendezte Gaál István. Zene Szöllősy András. Fényképezte Zsombolyai János. Főszereplők Törőcsik Mari (Juli), Ferenczy István (Anti), Patkós Irma (Erzsi néni), Szergej Jelisztratov (Andris).

A tragédia, amely lezárja a film eseménysorát, látszólag *véletlenül* következik be. Juli, a film főszereplője, belezuhan egy szakadékba, s halálra zúzza magát. De csak *formáját* tekintve véletlen ez a tragédia — hiszen másképpen is történhetett volna — lényegét tekintve nagyon is *szükségszerű*. A film egyenesen vezet idáig; nem lehet kétségünk, hogy mindenképpen megtörtént volna.

A *Holt vidék* egy elnéptelenedett faluban játszódik. A lakók sorra elhagyják a hegyek-erdők közé zárt kis települést, mert az elzárt falu elmaradt a világtól: nincs mozija, presszója és nincs — munkahelye. Csak egy család, Kántorék maradnak ott, a férj, Anti, az asszony, Juli, a fiuk Andriska és egy egyedülálló fürge öregaszszony, Erzsi néni, akinek a fia Kanadában él. Az egyedülmaradtak életét-sorsát mutatja be a film.

Pontosabban és igazabban nem is erről van szó a filmben. A rendező *Juli alakjára* koncentrál, az ő sorsát, életét, tragédiáját vizsgálja. A mondandó ezzel válik *általános érvényűvé*. Egy falu elnéptelenedésének vizsgálata végül is — ismerjük ugyan Gyűrűfű történetét — egyedi dolog, önmagában nem számíthat esztétikai értékű és jellegű visszhangra, művészi élményt csak *kivételes esetben* válthat ki.

Olyan kivételes esetben, mint ez a film. Bármenynyire valóságos ugyanis ez az elnéptelenedett falu, s bármennyire realista szellemű és ihletésű a film minden eseménye, világos, hogy a rendező egy *laboratóriumba* csalogat bennünket. Egy olyan laboratóriumba, amely nem valami elvont spekuláció szüleménye, hanem nagyon is valóságos dolog, de végeredményben mégiscsak arra való, hogy *hiteles és meggyőző környezetet alakítson* Juli alakja és tragédiája köré.

Julit a magány és az elviselhetetlenül sok munka kínozza. Férjével, aki egy erdőgazdaságban dolgozik, keveset találkozik, fia, Andris, a városban jár iskolába, Erzsi néni, aki egy idő után hozzájuk költözik, meghal. *A magány romboló hatásáról* szól a Holt vidék, s nem a falu elnéptelenedéséről, éppen fordítva, mint ahogyan a MOKÉP hirdeti. Hogy ez mennyire így van, arra csak egyetlen apró mozzanat, bizonyítékul: amikor Juli gyónni megy és elmondja panaszait a papnak, a tisztelendő megjegyzi, mostanában egyre többen jönnek hasonló bajokkal a városban lakók közül is.

Nem lehet úgy élni, ahogyan Juli él, olyan magányban-egyedüllétben, minden örömtől, emberi élménytől távol, messze elkerülve: ha nagyon egyszerűsítve akarunk fogalmazni, ezt mondja a film. Nem is akárhogyan. A Holt vidék *hiteles, szép munka*, lírai atmoszférával veszi körül a környezetet és az embereket, meggyőző erővel hirdeti fontos igazságát, amelyet kár lenne olyan szimpla formulába foglalni — bármennyire lényeges ez egyébként —, hogy többet kell törődnünk egymással. Többről van itt szó: *az értelmes, szép emberi életről.*

Ö. L.

Kitűnő gyógyszerszabadalmak

Százhúsz magyar gyógyszerkészítmény technológiáját vásárolták meg eddig külföldi cégek és több helyütt megkezdték előállításukat is. Összesen 20 ország 60 cégéhez juttatták el ezeket az értékes szellemi termékeket, amelyek évi bevétele meghaladta a 150 ezer dollárt.

A szellemi termékcsere bővítésére további lehetőségek is vannak, hiszen az elmúlt évben is több mint 100 hazai gyógyszeripari szabadalom született, melynek 60 százalékát oltalom megszerzésére külföldön is bejelentették. Közülük nem egy már 30—40 országban is védelmet nyert, a trioxazin pedig 60 országban szerzett oltalmat.

Egy iskola története

Hetvenöt éve, 1897-ben kezdte meg működését a néhai Szabadkai sugárút sarkán levő Novák-féle bérházban az Állami Felsőbb Leányiskola, mely előbb a mai Radnóti gimnázium épületébe, majd 1903-ban végleges helyére, a Tisza partjára költözött. 1952 szeptemberében vette fel Tömörkény István nevét, ugyanettől az évtől zenegimnáziumi részleggel, kilenc évvel később iparművészeti tagozattal gazdagodott, 1965-ben egészségügyi szakközépiskolai osztályokkal bővült. 1967-től intézményesen művészeti szakközépiskola, ilyen minőségében a pécsi mellett egyedüli az országban.

Az idén 75 esztendős Tömörkény István gimnázium és művészeti szakközépiskola történetéről vaskos évkönyv készült, melyből Szeged legrégibb iskolájáról több érdekes adatot gyűjtöttek össze. Eddig például mindössze nyolc igazgatója volt, jelenleg 750 tanulója, 67 kinevezett és 40 óraadó, összesen 107 tanára van, ami azt jelenti, hogy átlagosan minden 7 diákra jut egy pedagógus!

A jubileumi kiadvány dr. Diós József igazgató szerkesztésében októberre, az iskola fennállása 75. évfordulójának ünnepségeire jelenik meg, amikor 3 napos rendezvénysorozat keretében emlékeznek meg az alapításról. Tömörkény-mellszobrot és emléktáblát avatnak, díszünnepség lesz a színházban, s a program érdekességének kínálkozik, hogy az egykori növendékek, ma fiatal és elismert művészek is műsort adnak, köztük Mezei Mária, a népszerű színésznő.

Olcsón üdülhetnek a diákok

Az Expressz nyári tervei

Az Expressz — lévén ifjúsági és diák utazási iroda — szinte minden szolgáltatását kedvezményesen, meglehetősen olcsón nyújtja. Az idén azonban minden eddiginél kedvezőbb feltételeket biztosítanak a fiatalok üdüléséhez. Ennek alapjául a Minisztertanács tavaly augusztusban hozott, az ifjúsági turizmusról szóló határozata szolgál. E határozat biztosítja azt, hogy a jövedelemmel nem rendelkező fiatalok, tehát a diákok is gondtalanul üdülhessenek az ország legszebb tájain, szinte jelképes összegekért. A költségek nagy részét ugyanis az Országos Ifjúságpolitikai és Oktatási Tanács fedezi, a központi ifjúságpolitikai alapból.

Idén összesen 40 ezer fiatal vehet részt kedvezményes üdülésben. Csongrád megyéből 2200-an utazhatnak a középiskolás üdültetés és az ifjúsági kempingakció keretében.

A középiskolás tanulók június 18. és augusztus 26. között egyhetes turnusokban váltják majd egymást a Balaton környékén levő táborokban. A szállásért és az étkezésért összesen 362 forintot kellene fizetniük, ám az ifjúságpolitikai tanács 262 forinttal járul hozzá a költségekhez. A középiskolások tehát mindössze száz forintért tölthetnek egy hetet a Balaton mellett.

Az ifjúsági kempingekbe a közép- és felsőfokú oktatási intézmények tanulói és a fiatal, pályakezdő szakmunkások, értelmiségiek jelentkezhetnek. Az ötnapi szállás teljes díja 65 forint lenne, ebből 30-at biztosítanak az ifjúsági alapból. Tehát csak 35 forintot kell befizetni. Étkezést ugyan nem adnak a kempingekben, de minden ebédhez 7,50 étkezési hozzájárulást juttatnak, összesen tehát 37 forint 50 fillért. Vagyis több az étkezési hozzájárulás összege, mint a befizetett díj. Ráadásul a kempingek az ország legszebb tájain vannak, például: Badacsonyban, Siófokon, Harkányfürdőn, Sopronban és így tovább.

Nemcsak az üdülés díja, hanem az utazás is kedvezményes. Akik a középiskolás üdülésben vesznek részt, vagy beutalóval valamely ifjúsági kempingbe utaznak, oda- és visszaútra — egyéni utazásnál is — 50 százalékos vasúti kedvezményt kapnak.

A központi ifjúsági alapból támogatják a diákok külföldi üdülését is. A bolgár tengerparton, Kamcsijában mindössze 1500 forintért tölthetnek 12 napot a diákok. Az alapból 650 forinttal járul hozzá utazásukhoz az ifjúságpolitikai tanács.

A kimondottan kedvezményes akciókkal természetesen nem merül ki az Expressz programja. A szokásos, viszonylag olcsó áron Csongrád megyéből 40 csoport utazhat a különböző szocialista országokba, egy-egy csoport Finnországba és Olaszországba. Különösen gazdag programot biztosít az olaszországi utazás, hiszen a csoport meglátogatja Rómát, Riminit, Firenzét, Ravennát, sőt, San Marino köztársaság megtekintésére is sor kerül.

Csongrád megyéből az idén mintegy 2 és fél ezren utazhatnak külföldre az Expressz szervezésében. A szokásos útvonalak mellett jó néhány újdonsággal is szolgál az iroda. Ilyen például a Moszkva—Taskent—Buhara—Szamarkand útvonal, vagy a jugoszláviai üdülés Rovinjban és Korcsula szigetén. Újdonság a libanoni és az algériai utazás is.

Sz. I.

Apró kis bűntettek

Fenyőfát lopott Rácz László 29 éves, Kistelek, Kenderföld sor 24. szám alatti lakos még tavaly december végén. Kivágta s elvitte Tóth Józsefné, Kistelek, Tanya 241. szám alatti lakos udvaráról. A vádlott tagadta cselekményét, a bíróság előtt azonban tanúk bizonyították Rácz László bűnösségét. A szegedi járásbíróság tekintettel a vádlott büntetett előéletére, 7 hónap börtönre ítélte nem jogerősen, s 2 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától.

Részeget ütöttek le részegek: együttesen elkövetett súlyos testi sértés miatt került a vádlottak padjára Bakos Elek 20, Makai Ferenc 19 éves, Algyő, Vásárhelyi utca 66., illetve Kanizsai utca 22. szám alatti lakos. Egy este mindketten leittasodtak s Bakos sörösüveggel vágta fejbe az ugyancsak ittas Börcsök Imre sértettet, akit Makai Ferenc le is ütött. A verekedők a helyszínről elszaladtak. A szegedi járásbíróság a vádlottakat 6—6 hónap börtönre ítélte nem jogerősen.

Ittasan késelt Mulati János 45 éves, Ásotthalom, X. kerület 1658. szám alatti lakos. Mórahalmon lerészegedve az utcán bicskát rántott, s minden indok nélkül egy általa ismeretlen személyt megszúrt. Mulatit súlyos testi sértés kísérlete miatt a szegedi járásbíróság jogerősen 5 hónap börtönre ítélte.

Benzinnel manipulált Révész László, 31 éves, Szeged, Partizán utca 22. szám alatti lakos. Kihasználta munkahelyén, a Csongrád—Békés megyei MÉK Vállalatnál a felületes ellenőrzést, valamint azt, hogy az általa vezetett tehergépkocsi többet fogyasztott a kelleténél, s közel 3 ezer liter benzint sikkasztott el folyamatosan, amelyet esetenként értékesített. A szegedi járásbíróság jogerősen 10 hónap fegyházra ítélte, s kötelezte a társadalmi tulajdonban okozott kár, 8 ezer 118 forint megtérítésére.